ה"ג ובית נמי אע"ג דלא גבוה עשרה כיון דקביע הוי אוהלא דלא גרע מקינופות. והך מלתא שמעתא באפי נפשה הוא דלא תימא בית כסילה דאי לא גבוה לישתרי להוציא ראשו חוץ לחלון: כילת חתנים. אינה כשאר כילה ואין עושין לה גג והיא סדינות הממטה וגגה משופע כשל נקליטין: ליהוי בקינופות. וליפסלא אף בפחות מי': לגבי קינופות לא קביעי. לחשוב כמותה ליפסול אף בפחות מי': לגבי כילה קביעי. הלכך אינהו פסלי בי' אפילו לית להו גג וכילה לא פסלה אפילו בי' כי לית לה גג: כר' יהודה. לקמן מפרש בפרק הישן: נוהגים היינו[ה] ישנים תחת המטה. דמטה לגבי סוכה אהל ערלי הוא שמסלקין אותה ממקום למקום: דלגבה עשויה. לשכב על גבה ולא תחתיה להיות לו אהל הלכך לאו שם אהל עליה וטעמא לאו משום ערלי הוא אלא לאו שמה אהל: אבל כילה דלתוכה עשויה. ולאהל הלכך שם אהל עליה ואע"ג דערלי הוא לא מיפקע שמיה קמ"ל רבה דטעמא דרבי יהודה התם כו': מתני' הדלה. טרלי"ד בלע"ז: קיסום. איר"א[ו] בלע"ז והוא גדלה כגפן: פסולה. שאין מסככין במחובר דאמר מר (דף יב.) באספך מגרנך ומיקבך בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר: הרבה מהן. ומבטלן[ז] ברוב: או שקצצן. אף לאחר שסככה בהן ולא אמרינן תחילת עשייתה בפסול ופסולה: זה הכלל כו'. בגמרא יליף לה: ואין גידולו מן הארץ. כגון עורות בהמה[ח] ואפילו לא מקבלי טומאה כגון שמחוסרין מלאכה: גמ' ויתיב. רב יוסף וקאמר הכי הא דתנן או שקצצן כשרה אמר רב עלה נהי דאין צריך לחזור ולסותרה כולה אבל צריך הוא לנענע קצת אותם שהוסככו במחובר לאחר קצילתן דתהוי להו הך כעשייה דאי לא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי דהכי משמע סוכות תעשה כשאתה עושה אותה תהא ראויה לסוכה ולא מן העשוי בפסול שאינו ראוי לסוכה ואתה מתקנו בתיקון מועט כי האי דמכשר לה בקצילה ולא הדר סתר לה ומיהו נענוע קרוב לסתירה הוא[ט] שמגביה כל אחד לבדו ומניחו וחוזר ומגביה את חבירו ומניחו: אהדרינהו רב יוסף לאפיה. בכעס: אכשורי מכשר. בלא נענוע דקסבר קצילתה זו היא גמר עשייתה והיכי דמי תעשה ולא מן העשוי כגון החוטט בגדיש לעשות לו סוכה[י] שהסיכוך היה מאליו ואינו נוגע בו לעשות שום מעשה אלא פותח אחת מדפנותיו ונכנס לעומקו וטוטל העומרים ומשליך והסוכה נעשית מאליה דופנותיה וסככה אבל זה שקיצצן זהו מעשה שלה שנגמר בהכשר: רמא תכלתא. הטיל ציצית: לפרזומא דאינשי ביתיה. לטלית אשתו דקסבר לילה זמן ציצית הוא[כ] ורליתס אותו (במדבר טו) פרט לכסות סומא[ל] אבל כסות לילה חייב והיא מצות עשה שלא הזמן גרמא ונשים חייבות: תלאן. לציציות בכנפות הטלית חוט אחד כפול ד' ותוחבו בכנף ועודנו חוט א' כופלו[מ] והרי הן שמנה כפלים ופוסק ראשין שלהן ונעשין שמנה חוטין ורב עמרם שכח ולא פסקן עד שעשה כל הגדיליס וקשריהם ונמצאת עשוין בפסול דאין בה אלא חוט אחד ואתא לקמיה כו': הטיל לב' קרנות בבת אחת. שעשה ארבע כפליס ארוכין כשיעור שתי ציליות ותוחב ראשו אחד בכנף זה וראשו אחר בכנף זה וכפף הראשין עד שהגיעו זה לזה לאמצע ארכה: מאי לאו קושר. עשה הגדיל בזו ובזו ואחר כך פסק אמצעה ונעשו שתיס ואע"פ שנעשו בפסול דכולה קודס שנפסקה חוט אחד הוא: בעינן

אי קביעי להוי בקינופות.[נ] אע"פ שזה יש לה גג וזה אין לה גג מ"מ לא חשיב גג כיון דאין גבוהין עשרה ובשניהם אית ביה חדא לריעותא דנקליטין אין לה גג וגבוה עשרה וקינופות יש לה גג ואין גבוהים י'[מ]: מותר לישן בכילת חתנים בסוכה אע"פ שיש לה גג ואע"פ שגבוהה עשרה. אין הלכה כן דאמרינן בסוף פירקין (דף יט:) אדיי אשכחיה לרב יוסף דגני בכילת חתנים בסוכה אמר כמאן כר"א משמע דלא שרי אלא בלא גג ואמר בפרק הישן (לקמן דף כו.) רב שרא ליה לרב אחא ברדלא למיגני בכילת חתנים בסוכה משום בקי כלומר דמלטער פטור מן הסוכה משמע דהא לאו הכי אסור בשיש לה גג או כאידך ליטנא דשמואל בגבוה עשרה ואע"פ שאין לה גג:

דרב עמרם חסידא רמא תכלתא לפרזומא דאינשי ביתיה. וכן רב יהודה פרק התכלת (מנחות דף מג.) דקסברי לילה זמן ציצית ולא מצות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים חייבות כרבנן דפרק התכלת (שם) דאמרי הכל חייבין בציצית נשים ועבדים ור"ש פוטר בנשים וכוותיה קי"ל מדלחיק גמרא בריש פרק שני דזבחים (דף יח:) לאוקומי תנאי התס כולהו כר' שמעון דממעט כסות לילה ומרבי כסות סומא ועובדא דר' יהודה בר אילעאי פ' במה מדליקין (שבת ד' כה: ושם) שהיו תלמידיו מחבין ממנו כנפי כסותן דאמרינן ואינהו סבור גזרה משום כסות לילה ואיכא טעמא אחרינא פ' התכלת (מנחות מ:) ומדנקט האי טעמא שמע מינה דהוא עיקר ועוד בפרק במה מדליקין (שבת כז:) גבי האי דפריך דכי היכי דמרבי שאר בגדים לענין טומאה נרבי נמי לענין ציצית מאשר תכסה בה ומשני דההוא מיבעי לרבות כסות סומא ומייתי ברייתא דר"ש שמע מינה דכן הלכה וסתס ברייתא דפ"ק דקדושין (דף לג: ושם) גבי מצות עשה שהזמן גרמא דקתשיב ציצית ועוד דרבנן דר"ש מוקי פרק התכלת (מנחות דף מג:) ורליתס אותו לכדתניא ורליתס וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בה ואיזו זו קריאת שמע אלמא קסברי קריאת שמע דאורייתא וקיימא לן דקריאת שמע דרבנן בפ' מי שמתו (ברכות דף כא.) ומיהו מזה אין ראיה דהא רב יהודה דאמר ק"ש דרבנן ואשכחן דרמא תכלתא לפרזומא דאינשי ביתיה דפרק התכלת והוא דרש כאידך תנא דדרש וזכור מצוה אחרת ואיזו זו כלאים ועוד יש ראיה מפרק שני דברכות (דף יד:) דאמר רב יוסף כמה מעליא הא שמעתא דבמערבא (אמרי לא (אמר[ס]) מצות ציצית בלילה ומסיק דאתחולי הוו מתחלי וכיון דמתחלינן גמרינן משמע מהא דלילה לאו זמן ציצית: פסיקתן זו היא עשייתן. גרע עשאה מן הקולים ומן הגרדין דלעיל (דף ט.) דאף על פי שעושין אחרי כן הציצית לגמרי לא חשבינן ליה עשייתן משום דבעינן תלייה לשם מצוה: פסולין

בעינן

מסורת הש"ס עם הוספות

א) [לקמן כא:], ב) לקמן כ:, ג) [לעיל ט:], ד) [ב"ק קב ע"ז ז.], ה) [מנחות מג.], ו) לקמן טו., ז) מנחות מג. ועי' שבת קלא. תוד"ה ושוין.

הגהות הב"ח

(א) במשנה כל דבר שהוא מקבל טומאה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה לפרזומא כו' אבל כסות לילה חייב. עי' בשער המלך פ"ג מהלכות ציצית:

ליקוטי רש"י

ולא אתי עראי ומבטל קבע. להסיר שם הסוכה מכאן [לקמן כא:]. נוהגין היינו. טעמא מפרש בגמרא דלא אמי אהל ערלי ומבטל אהל קבע [לקמן כ:]. הדלה. הריס ופשט עליה כעין דלית שקורין טרייל"ל. קיסום. עשב המתפשט מאד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו איר"ל ומתפשט ועולה על החומות [לעיל ט:]. רב יהודה רמי ליה תכילתא לפורזימא דאינשי ביתיה. היה מטיל ציצית לבגד שמתכסה בו אשתו [מנחות מג.].

לעזי רש"י

טרלי"ד. פירוש להדלות, להריס ולפשוט כעין דלית (רש"י סוכה דף ט ע"ב ד"ה הדלה), להריס ולתלות את ענפי הגפן על כלונס או נסר וכיולא בזה.
איר"א. פירוש קיסוס, סיב שגדל סביב הדקל ונכרך סביבו כלולבי גפנים (רש"י סוכה דף ו ע"ב ד"ה בסיב), מין נטע הנסבך בעצים ובכותל ועלהו לא יכול בחורף (מוסף הערוך ערך קסוס ועיין רש"י סוכה דף ט ע"ב ד"ה קיסוס).

הגהות וציונים

אדיה 1234567

א] בדפו"י ליתא תיבת "נמי" והוסיפוהו ע"פ רש"י, וברש"י כת"י וכמה דפו"י ובית ודאי, וע"ע בריטב"א: ב] במשניות הגירסא הקיסום ועי' דק"ס: ג] ברי"ף ובמאירי הגירסא על גבן וכ"ה לעיל ט ע"ב ולקמן עמוד ב ועיין תיד"ט: ד] בכת"י נוסף בלא נענוע וכ"ה ברש"י (וצ"ל הפסק הנקודה ברש"י אחר תיבת נענוע) (דק"ס). ה] צ"ל נוהגין היינו שהיינו ישנים (דק"ס וכ"ה במשנה): ו] לעיל ט ע"ב ברש"י ד"ה קיסוס וכו' איתא אידר"א: ז] בר"ן ובטלין, וכעי"ז ברש"י שברי"ף: ח] לרש"י לקמן עמוד ב ד"ה כי חגיגה אליבא דר' יוחנן צ"ל דגים (הגה' חת"ס ועיין הגה' מהרש"ם): ט] בב"י סי' תרכו מעתיק לשון רש"י בעי שמגביה: י] צריך להוסיף ודכתיב וראיתם (בארות המים): כ] צ"ל וכופלו (דפו"ר): ל] עיין מהר"ם ומהרש"א בפי' דברי התוס': מ] ואין גבוהים י' מ"מ לא חשיב גג כיון דאין גבוהים י' כ"ה בס"א (גליון) וכוונתו לומר כמהרש"א להוציא תיבות אלו מתחילת התוס' ולגורסן כאן: נ] [צ"ל אמרי] (גליון):

עין משפט נר מצוה

סח א מיי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה כג סמג עשין מג טור ש"ע א"ח סי' תרכז סעיף ג:
סט ב מיי' שם הלכה יב סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף יג:
ע ג מיי' וסמג שם טור ש"ע א"ח סי' תרכו סעיף א:
עא ד מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ב:
עב ה מיי' שם הלכה א ב סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף א ב:
עג ו מיי' שם הלכה יב סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכו סעיף ב:
עד ז מיי' פ"א מהלכות ציצית הלכה יד סמג עשין כו:

רבינו חננאל

לעומד בבית. דבית אע"פ שאינה גבוהה עשרה טפחים אסור להוציא ראשו חוץ לחלון ויקרא שם א) בית נמי כדאית ביה י' טפחים למה לי למימר אלא ש"מ אפילו פחות מי' טפחים כיון דקביעא אהלא הוא דלא גרע מקינופות. **לישנא אחרינא אמר רב יהודה אמר שמואל** מותר לישן בכילת חתנים בסוכה לפי שאין לה גג ואע"פ שגבוהה י' טפחים מיתיבי הישן בכילת חתנים כו' ואסיקנא נקליטין לגבי קנופות לא קביעי נקליטין לגבי כילה קביעא. **דרש רבא בר רב הונא** מותר לישן בכילה בסוכה ואע"פ שיש לה גג ואע"פ שגבוהה י' טפחים כמאן כר' יהודה דאמר נוהגין היינו שהיינו ישנים תחת המטה בסוכה כו' קסבר לא אתו אהלי ערלי ומבטלי אהלי קבע לא שנא כילה ולא שנא מטה לא מבטלי סוכה: **הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת כו'.** יתיב רב יוסף וקאמר הא דתנן או שקצצן כשרה אמר רב עלה וצריך לנענע אחר שקצצן כלו' צריך מעשה לשם סוכה בסכך עצמה. **א"ל רב הונא** שמואל אומר צריך לנענע אף על פי שחתכם אבל רב מכשר אפילו בלא נענוע אלא כיון שקצצו והוציאו מתורת מחוברין דיו כי הא דרב עמרם חסידא תלה ציצית בטלית בני ביתו זה פי' בפרזומא דאינשי ביתיה ותלאם קודם שחתך ראשי החוטין ויפריד החוטין זה מזה אתא לקמי' דרב חייא בר אשי א"ל הכי אמר רב מפסיק ראשי חוטין וכשירה ש"מ מדקאמר רב גבי ציצית פסיקתן זו היא עשייתן כך ש"מ דגבי סוכה קציצתן מן הקרקע של גפן ושל דלעת ושל קיסוס היא עשייתן. **ואקשינן על שמואל** מהא דתני ר' חייא הטיל ציצית לב' קרנות והחוטין מתוחין מזה הקרן לזה הקרן כמתחיות חוטין במסכת ואח"כ פיסק באמצע ונתפזרו הקרנות כשירין שנמצא בכל קרן ציצית כמצותן הנה בפסיקה בלבד [כשרין] דלא

חשק שלמה על ר"ח

א) גראה דל"ל דאי מת נמי בדאית מיה וכו'.